

Creat cu pasiune și savoir-faire. Un volum Baroque Books & Arts®.

Emanuel Tânjală s-a născut în 1949, la București. Fotograf, autor al unui portofoliu uriaș de fotografii, în România, înainte și după 1989. A lucrat la ziarul *Satul socialist*, la revistele *Flacăra* și *Cinema*. După 1989, a predat cursuri de fotografie și a publicat mai multe albume. Continuă să facă fotografie în România și în Statele Unite.

Traian Ungureanu s-a născut în 1958, la București. Ziarist și scriitor. A publicat în *Viața studentescă* și *Amfiteatru*, *România literară*, *Viața românească*. După 1989, în *Revista 22*, *Idei în Dialog*, *Cotidianul*, *Evenimentul zilei* și *Adevărul*. Din 1988 a făcut jurnalism radio la BBC și Europa Liberă. A publicat mai multe volume de jurnalism și eseu politic la Editura Humanitas.

ADEVĂRUL LUMILOR STINSE

text de Traian UNGUREANU

fotografii de Emanuel TÂNJALĂ

ADEVĂRUL LUMILOR STINSE
© Baroque Books & Arts®, 2019, pentru prezenta ediție

Concepție grafică © Baroque Books & Arts®
Consultant de imagine: Ana WAGNER
Corector: Rodica CREȚU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Adevărul lumilor stinse / foto de Emanuel Tânjală ; text de Traian Ungureanu. –
București: Baroque Books & Arts, 2019
ISBN 978-606-8977-43-0
I. Tânjală, Emanuel (foto)
II. Ungureanu, Traian (text)

77

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică nu pot fi reproduse
fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

PREFAȚĂ

Lumea înfățișată în această carte ne-a fost, nu demult, vecină și contemporană. E lumea care ne-a însoțit, fără pretenții, până în clipa în care, seduși de timpuri noi, am încetat să îi mai dăm atenție. Ba chiar am început să vedem în ea un trecut inutil și înapoiat. Bărbați și femei, sate și case, locuri și obiceiuri – toată acea forfotă stabilă pe care am numit-o, cândva, lumea românească – trec în uitare și se sting fără speranță sau urmași.

Cartea pe care ați deschis-o caută *Adevărul lumilor stinse*, dar nu e un abecedar naționalist ilustrat. Veți găsi în fotografiile lui Emanuel Tânjălă oameni în port popular, case vechi de țară și priveliști fără seamăn. În toate, dincolo de aparența folclorică și pitorească, vorbește un adevăr uman puternic pe care timpul l-a ferit de accidente decorative. Veți întâlni, adică, în toate aceste portrete, scene și peisaje, adevăruri pe care lumea veche le-a purtat până în preajma noastră și a încercat să ni le lase în grijă. Românii acestor imagini sunt oameni universali. Numai o privire grăbită îi poate confunda cu artizanatul rural. Înțelepciunea, durerea, seninătatea și puterea acestor oameni au dat, și la noi, o civilizație – un fel de a înțelege și răbda lumea, pe care ne sprijinim, astăzi, mai degrabă neștiutori.

Câteva dintre lucrurile mari pe care le-am îmbrățișat cu siguranța timpului prezent au stins și pecetluit soarta lumii noastre vechi și mărginașe. Mai întâi, formele incontrolabile ale libertății. După 1989, lumea românească împrejmuitoare a marilor orașe și-a pierdut oamenii. Generațiile care urmau să ducă mai departe satele, dar și multe dintre orașele noastre mici sau mari, au plecat în lume. Europa a devenit noul lor leagăn sau, mai precis, noul lor loc de muncă. Apoi, ceva încă mai profund și vătămător a tras de sub această lume rosturile și înțelesul. O sete aprigă și oarbă de modernizare a scos memoria lumii vechi dintre lucrurile acceptabile și a transformat-o în relicvă fără

învățătură. În „loc părăsit“. Acolo, împodobită de frumusețea fără pereche a locurilor, se stinge lumea ce ne-a fost, până nu demult, „loc de pomenire“.

Emanuel Tânjală a început să facă portretul acestei lumi încă din anii '60 și a continuat, ajutat, din nefericire, de suflul ostil care n-a încetat să risipească alcătuirea vechilor valori și rânduiei. Stingerea acestei lumi a fost voită și încheiată în două trepte mari și abrupte. Șocul intervenției comuniste a fost resorbit cu pierderi formidabile. Al doilea impact, provocat de dispariția limitelor, pe care o numim adesea, generos, deschidere, a dat lovitura finală. În consecință, cea mai mare parte a fotografiilor lui Emanuel Tânjală sunt, astăzi, echivalentul unei necropole vizuale.

Autorul acestor rânduri a încercat să scrie și să descrie ceva din înțelesul uman al acestor imagini. Cuvintele și formulele fals respectuoase, încercate prea des pentru a omagia românismul, nu își au locul în această carte. Sunt de prisos. Am încercat așadar să respect adevărul unei lumi care se stinge tăcut.

TRAIAN UNGUREANU

FÂN

Paradisul Țăranului Necunoscut
e un grup statuar de fân
împresurat de crânguri. Șura de
lemn bătrân vorbește, prin
oblonul deschis, despre muncă.
E un fel de a contrazice prima
impresie: în spatele gardului
întepător nu se află un muzeu.

SOHODOL, HUNEDOARA

Dulcele masacru color de la
Sohodol pornește din biserica de
cretă. Mușcată de igrasia ruginită
a tufelor dimprejur, turla iradiază
o pulbere care albește,
încețoșează și convertește, la
mineral, copăcimea învinsă.
În jur, acoperișurile roșii rezistă
și păstrează sămânța ereziei.
Ceva păgân stă la pândă.
Încleștarea mistică și devălmașă
a culorilor e în toi.

PĂSĂRAR DIN AUREL VLAICU, HUNEDOARA

Păsărar? Adică găinar? Nimic mai exact și mai rău înțeles. Găinăria, mica pungășie, improșcată cu una dintre cele mai pline de dispreț expresii românești, e reabilitată de mineralul inteligent din ochii acestui om aplecat asupra profesiei lui, ca asupra unei viori. Probabil că, în altă lume sau în viitoarea lume românească, acest superpăsărar cu mâini îngrijite, de bancher sau de curtezan, va fi un „finanțist” sau, și mai probabil, o ediție locală a lui Ostap Bender. Zâmbetul fin, aproape pervers, și ridicarea isteată a sprâncenelor promit liniște și sânge-rece în fața oricărei complicații. Dar adevăratul corp delict sunt mâinile și strânsoarea lor moale în jurul găinilor. Îmbrățișarea e lejeră, afectuoasă și, în același timp, reglată de arta desăvârșită a escrocheriei. Păsările s-au strâns, una în alta, convinse ca doi clienți care au paralizat și au cedat, seduși de șarmul și elocvența „finanțistului”.

